

Nr 41 för november 2021

Kalendarium

November

31 oktober-5 november

Military camp för gymnasieungdomar
Göteborgs garnison

10 november

Försvarsforum
Chalmers konferens

22 november

Introduktion nya medlemmar
Förbundslokalen
Kviberg

24 november

För din säkerhet!
Förbundslokalen
Kviberg

30 November

Baskurs folkförankring
totalförsvaret, Kviberg

Aktuell information hittar du på vår hemsida:

<http://www.forsvarsutbildarna.se/goteborg>

Kontaktuppgifter

Adress

Övre kaserngården 4C,
Kvibergs kaserner
415 27 Göteborg

telefon

031 43 27 09
070 828 08 52

Redaktör

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se

Vår vana trogen publicerar vi artiklar från Kungl Krigsvetenskapsakademien, en som handlar om metoder och förutsägbarhet. En alltför stark tilltro till inövad metod kan i ogynnsamma fall leda till svagheter inte helt olika de som kan komma av alltför ambitiös detaljstyrning. Författare är Lars Holmqvist. Lars anlitas ofta av FöUtb som föreläsare inom området totalförsvarsinformation. Vi har också en intressant betraktelse som handlar om ledarskap och afganistanska armens kollaps

MSB har lämnat rapporten "nationell risk- och förmågebedömning 2021" till regeringen. MSB har gjort en populärversion av rapporten, och vi redovisar några utdrag ur den.

Vidare puffar vi för kommande verksamhet.

Foto: FOI, Montage av bilder från Försvarsmakten och MSB. Fotografer: Jimmy Croona och Thomas Henrikson.

Foto: Joel Thungren försvarsmakten

Metod och förutsägbarhet av Lars Holmqvist

Bloggen Försvar och Säkerhet har under det senaste året presenterat en rad intressanta texter om hur det står till med svensk uppdragstaktik i praktiken. Fokus har av naturliga skäl legat på stridens genomförande, huruvida den militäre chefen har och upplever sig ha ett rimligt fritt mandat att lösa tilldelad uppgift eller inte.

En närliggande frågeställning rör metod. En alltför stark tilltro till inövad metod kan i ogynnsamma fall leda till svagheter inte helt olika de som kan komma av alltför ambitiös detaljstyrning. Låt oss se på ett historiskt exempel: I en tidigare text (från 2017) tog jag upp IRA:s eldöverfall medelst två vägbomber riktade mot brittiska fallskärmsjägare vid Narrow Water Castle utanför Warrenpoint, Nordirland, som ägde rum den 27 augusti 1979.

Fallskärmsjägare av bedömt plutons styrka genomförde en fordonsmarsch på en landsväg nära den irländska gränsen då den första bomben slog ut en mindre lastbil och omedelbart dödade sex soldater. De överlevande vidtog åtgärder på platsen och begärde även förstärkning. Genom att IRA hade kännedom om brittiskt tillvägagångssätt vid eldöverfall, kunde de förutse hur britterna skulle agera och man kunde därför designa sitt tvåbombsangrepp för största möjliga verkan. Bomb nummer två exploderade 32 minuter efter den första, just vid den enda byggnad på platsen där IRA helt korrekt hade förutsett att britterna skulle upprätta en tillfällig ledningsplats. Nu dödades ytterligare tolv soldater. När man läser om Warrenpoint kan man dra vissa paralleller till vår egen uppfattning av motståndaren. I Försvarsmaktens handböcker kan läsaren få en bild av hur en framryckande fiende ser ut, vilka förband som han sätter in, hur många vägar han framrycker på, i vilken ordning förbanden kommer och deras inbördes marsch/tidsavstånd. Under övning kan vi således upptäcka täten på en framryckande motståndare och med utgångspunkt från detta dra någorlunda detaljerade slutsatser av vad som är på väg. Kanske. Detta är – borde vara – alldeles för bra för att vara sant.

Ett par omständigheter:

Hur är Försvarsmaktens förmåga att inte låta metod styra det egna agerandet mer än vad som är bra för överlevnaden?

”Gör allting rätt i fred”

Fredsmässiga övningar under de lagar som gäller i fred

ställer höga krav på myndigheten Försvarsmakten i vissa avseenden. Allmänheten, lagstiftaren, media och markägare följer Försvarsmaktens förehavanden noga. Det kan finnas en inbyggd motsättning mellan att vi under övning ska agera korrekt i alla avseenden; inom ramen för fredstida säkerhetsföreskrifter, styrningar avseende övningsterräng, miljöregler och lagstiftning i övrigt å ena sidan och att agera självständigt och oförutsägbart i krig å den andra.

Metod sparar beslutskraft

Allt som regleras i reglementen eller Stående order är tänkt att ske utan att särskild detaljerad order behöver ges. Chefens beslutskraft kan koncentreras till de frågor som är unika för situationen. Men det ökar även risken att förbandet i vissa avseenden uppträder på liknande sätt som man övat, vilken eventuellt kan vara känt av motståndaren.

Metod kan ge förbandet bättre vila

Här tänker jag särskilt på Hemvärnet vid marsch eller omgruppering men det kan antagligen gälla även andra enheter. Exempelvis är gymnastiksalar eller idrottshallar enkla att använda och tiden från ankomst till ordnad vila blir kort. Dessutom torde fredsmässiga övningsförutsättningar styra hur gruppering och förläggning ser ut. Men metod riskerar även här att göra oss förutsägbara.

”Brigaden är den optimala organisationsformen för strid på marken. Därför är strävan att strida med brigad.” **Arméreglemente Taktik 2013, sid 22**

Det finns ingen anledning att betvivla den ackumulerade erfarenhet och kunskap som ligger bakom denna slutsats. För att nå full effekt av olika typer av vapensystem och

understödjande funktioner krävs antagligen en viss massa, samtidigt som den massan inte bör vara alltför stor och otymplig. Samtidigt, att samla de förband som tillsammans utgör en brigad är en uppgift som kan innebära viss friktion givet vår utgångsgruppering vid varje given tidpunkt. Hur mycket övar vi – och hur bra är vi på – att med begränsade resurser och på kort tid skapa tillfälligt sammansatta förband? Som ser lite olika ut? Med olika förutsättningar för ledning? Varje gång?

Här kan man ta exemplet med den ryska Tactical Battalion Group, mer eller mindre att betrakta som en starkt reducerad brigad, som kan sättas samman snabbt utan att invänta inkallade förband och som kan se ut på ganska många olika sätt. Under denna nivå finns även Tactical Company Group, vilken antagligen är avsevärt smalare avseende förmågor än den högre nivån, men ändå rimligen inte liknar standardförbanden.

Vi kan även fundera över ett par saker som möjligen ingår i motståndarens bild av vår Försvarsmakt. Det svenska samhället är utifrån sett ytterst välorganiserat och strukturerat. Samhällets funktioner levererar till stor del det som beställts – låt vara att det finns undantag – och myndighetssfären kan sägas vara både effektiv och transparent. Till stor del skulle detta även kunna gälla bilden av Försvarsmakten. Välorganiserad och strukturerad. Gör rätt varje gång. Om motståndarens bedömning går i denna riktning så borde de vara väldigt intresserade av att studera vår metod som ett hjälpmedel i att försöka förstå hur vi kan tänkas agera i skarpa situationer.

Det bör betonas att – som nämnt ovan – metod är värdefullt, inte minst genom att det sparar chefens och förbandets krafter. Vi kan ju knappast vada genom varje enskilt vattendrag för att utnyttjande av broar skulle vara ”förutsägbart”.

Vi förstår alla värdet av struktur och god ordning men låt oss inte glömma värdet av oberäknelighet.

Ett exempel på den inbyggda motsättningen som författaren har stött på vid mer än ett tillfälle gäller förflyttning av Hemvärn för att lösa en ny uppgift. Ska man eftersträva att få ut vapen och ögon i terrängen tidigt med därpå följande successiv styrketillväxt (uppgift) eller att förbandet genomför samlad förflyttning till den nya grupperingen (metod)? Avsikten här är inte att lyfta fram ett av två alternativ som det enda riktiga, då tidsförhållanden, hotbild, trafik och andra faktorer påverkar varje unik situation, men att peka på risken om man alltför okritiskt agerar utifrån metod.

Kanske borde vi tvinga på oss själva en ständigt pågående avvägning mellan metodens värde och förutsägbarhetens risk. Att återkommande och mer aktivt ifrågasätta när metod är att föredra eller inte. Människan är något av ett vanedjur så det kan bli en såväl emotionell som intellektuell utmaning med ständigt ifrågasättande men det kan vara värd besväret. Författarens egen erfarenhet – reservofficer i den "gamla armén", numera medlem av Hemvärdet – är i och för sig inte bred eller djup nog för att kunna ge en samlad bild av Försvarets förmåga att agera oförutsebart men slutsatsen från egen horisont blir ändå att vi nog inte riktigt är i mål ännu.

Det är som bekant angriparens privilegium att välja tid, plats och tillvägagångssätt för angreppet. Låt oss inte ge honom mer hjälp än så.

Författaren är reservofficer och egen företagare.

Kraftsamling – för en stärkt civil beredskap

Baserad på MSB:s nationella risk- och förmågebedömning 2021

Nationell risk- och förmågebedömning

Vartannat år lämnar MSB en nationell risk- och förmågebedömning (NRFB) till regeringen. Det är en analys som beskriver hot och risker samt utvecklingsbehov vad gäller samhällets förmåga att förebygga och hantera kriser och förmåga att stärka det civila försvaret.

År 2021 lanserar MSB en populärversion av NRFB som heter "Kraftsamling – för en stärkt civil beredskap".

Vi redovisar några utdrag ur populärversionen och bifogar en länk om du vill läsa hela.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Hot och risker

Hur utmanas samhället?

Pandemin är den mest omfattande och långvariga kris som har drabbat Sverige i

modern tid. Det finns dock även många andra hot och risker som kan få allvarliga konsekvenser för Sveriges säkerhet och landets invånare och som samhället behöver ha beredskap för. Förmågan att kunna hantera flera olika hot och allvarliga händelser samtidigt behöver sannolikt öka. Exempelvis behöver samhället parallellt kunna hantera effekterna av klimatförändringar och ett försämrat säkerhetspolitiskt omvärldsläge. Samhället behöver även förberedas för de konsekvenser som ett krig skulle kunna medföra. Det är även viktigt att samhällets aktörer i sin beredskap skapar flexibilitet för att kunna hantera såväl kända hot och risker som sådana vi ännu inte kan förutse. Beredskapssystemet i Sverige har under lång tid haft stora utvecklingsbehov. Den upprustning som nu har inletts i och med ökade satsningar på totalförsvaret bedöms leda till ökad beredskap.

I detta avsnitt presenteras ett urval av särskilt allvarliga samhällsutmaningar samt hot och risker som lyfts i MSB:s nationella risk- och förmågebedömning 2021. Den svårbedömda och stundtals snabba hot- och riskutvecklingen innebär att vårt beredskapssystem behöver vara flexibelt, resursstarkt och uthålligt.

Myndigheten för
sällsskydd
och beredskap

Antagonistiska hot behöver hanteras i fredstid och vid höjd beredskap

Hoten från antagonistiska aktörer behöver tas på största allvar. Det säkerhetspolitiska läget i Europa och i Sveriges närområde har över tid försämrats. Enligt regeringen kan ett väpnat angrepp mot Sverige inte uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Sverige blir oundvikligen påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt skulle uppstå i närområdet.

Omvärldsläget medför att Sverige behöver en snabb och genomgripande uppbyggnad av ett motståndskraftigt civilt försvar som kan bidra till att hålla oss utanför krig. Det väpnade angreppet utgör det dimensionerande hotet för totalförsvaret, inklusive civilt försvar, och Sverige behöver kunna bemöta krigshandlingar på vårt territorium. Att planera för ett väpnat angrepp är en omfattande uppgift som kräver kraftsamling. Hybrida hot kan innebära en kombination av olika medel, såväl militära som icke-militära, som kan användas i såväl fredstid som vid höjd beredskap. En sådan hybrid hotbild kan till exempel innehålla antagonistiska handlingar såsom intrång i eller angrepp mot it- eller informationshanteringssystem, påverkanskampanjer, stöd till ytterlighetsrörelser, sanktioner, strategiska uppköp, gränsprovokationer och sabotage. Ofta är det svårt att direkt kunna se och peka ut vem eller vilka som ligger bakom handlingen, och detta påverkar hur effektivt de hybrida hoten kan mötas.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Rymden har fått en allt större betydelse i försvars- och säkerhetspolitiken och risken för konflikter i, och i relation till, rymden ökar. Hybrida hot behöver hanteras kraftfullt redan i fredstid och av flera aktörer tillsammans.

CBRNE-hot omfattar händelser med ämnen som är kemiska, biologiska, radioaktiva, nukleära eller explosiva. CBRNE-händelser kan orsaka allvarliga skador på människor, djur och miljö men även medföra omfattande belastning på samhällets resurser, ekonomi och samhällsviktig verksamhet. Främmande makts potentiella användning av massförstörelsevapen är ett särskilt allvarligt hot.

Samhället behöver även kunna förebygga, upptäcka och motverka andra antagonistiska hot, exempelvis omfattande cyberangrepp eller terrorattentat. Det sammantagna terrorhotet mot Sverige utgör fortsatt ett förhöjt hot. Den person, organisation eller stat som utför en sådan antagonistisk handling kan göra det för egen vinning, av ideologisk eller religiös övertygelse, eller för att vilja skada i syfte att vinna politisk eller ekonomisk fördel.

Lena Hallin, chef Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, om hotbilden

Hur har hotbilden förändrats de senaste åren?

– Det säkerhetspolitiska läget utmärks av en hårdnande stormaktsrivalitet – i första hand mellan USA, Kina och Ryssland. Hotbilden mot Sverige har blivit bredare och alltmer komplex och den är samtidigt politisk, militär och ekonomisk. Pandemin har accelererat de trender som påverkar Sveriges säkerhet, men ändrar inte riktningen på dem. EU:s granskning är instabilt vilket påverkar europeisk säkerhet. Ekonomi och ny teknologi ses av många stater som del av den nationella säkerheten.

Vilka konsekvenser får detta för totalförvarsplaneringen och Sveriges beredskap?

– I den här säkerhetspolitiska miljön ökar utsattheten för små länder som Sverige, och därmed risken att vi utsätts för kraftfulla påtryckningar. Främmande makt letar brett efter sårbarheter i vårt öppna och digitaliserade samhälle.

Hotbilden utmanar föreställningar om gränslinjerna mellan krig och fred, civilt och militärt, vår yttre och inre säkerhet, och mellan den fysiska världen och cyberdomänen. Hotbilden ökar kraven på anpassningsförmåga, robusthet och motståndskraft inom totalförsvaret och i hela samhället.

Vad kan vi tillsammans göra för att möta hoten?

– Sverige är ännu inte tillräckligt väl rustat för att möta hotbilden och det behövs en samlad nationell ansats inom statsförvaltningen och inom samhället i stort. Vi måste tillsammans ta ansvar och bli bättre på att dela rätt information. Det kräver kunskap, och säkra och robusta sambandsmedel. Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot stärks genom Nationellt cybersäkerhetscenter som nyligen inrättats. Centret är ett exempel på hur myndigheterna kan arbeta tillsammans. Genom samarbete och gott säkerhetsarbete ökar förmågan till skydd mot de som inte vill oss väl.

Särskilt allvarliga samhällsutmaningar som lyfts fram i Kraftsamling – för en stärkt civil beredskap:

- Antagonistiska hot behöver hanteras i fredstid och vid höjd beredskap
- Klimatförändringar och teknisk utveckling ställer ökade krav på beredskapen
- Skyddet mot olyckor med allvarliga konsekvenser behöver stärkas
- Tilliten i samhället är utmanad

Särskilt viktiga utvecklingsområden för kraftsamling:

- Förmågan till samverkan och ledning behöver stärkas
- Samhällsviktig verksamhet och försörjningsberedskap behöver bli robust
- Informations- och cybersäkerhet samt säkerhetsskydd behöver prioriteras högre
- Allmänhetens beredskap och försvarsvilja behöver fortsatt öka
- Den lokala beredskapen behöver stärkas
- Förmågan att ta emot internationellt stöd behöver utvecklas
- Lagstiftningen behöver utredas

[Länk till publikationen om du vill läsa hela](#)

VAD ÄR EN KRIS?

Det är en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och som **hotar grundläggande värden och funktioner**. Kris är ett tillstånd som **inte** kan hanteras med **normala resurser och organisation**. En kris är oväntad, utanför det vanliga och vardagliga. Att lösa krisen kräver **samordnade åtgärder från flera aktörer**.

HUR BEREDD ÄR DU?

Testa hur förberedd du är inför en kris – klicka dig fram i scenariot och svara på frågor.

[Scenario 1 – Överlevnad](#)

[Scenario 2 – Kommunikation vid kris](#)

[Scenario 3 – Hemberedskap](#)

LÄR DIG MER OM KRISBEREDSKAP

Vill du lära dig mer om din krisberedskap? Besök försvarsutbildarnas hemsida. Klicka på länken nedan:

<https://www.forsvarsutbildarna.se/utbildning/for-din-sakerhet/material-din-beredskap/>

Program 2021 FöUtb Göteborg

För mer information om FöUtb kursutbud besök vår hemsida:

<https://www.forsvarsutbildarna.se/goteborg/forsvarsutbildarna-goteborg/verksamhet/> (R) = regionaliserad kurs

DATUM	VERKSAMHET	ANSV FÖRBUND
18 MARS	INTRODUKTION NYA MEDLEMMAR NÄTBASERAD INFORMATION VIA TEAMS	BERTIL GARPLAND
24 MARS	FÖRBUNDSSTÄMMA DIGITAL VIA TEAMS	BERTIL GARPLAND
1-2 MAJ	KRISBEREDSKAP GRUNDER (R) GENOMFÖRS PÅ WEBBEN	LENNART BERGSTRÖM
6 JUNI	OSCAR II FORT NATIONALDAG OCH REKRYTERING	MIKAEL DATE
16 JUNI	FÖR DIN SÄKERHET ÖPPEN FÖR ALLMÄNHETEN, KVIBERGS KANTIN	BERTIL GARPLAND
27-28 AUGUSTI	KRISBEREDSKAP FÖRDJUPNING MOT STAB (R) VÄSTERÅS	LENNART BERGSTRÖM
8 SEPTEMBER	FÖR DIN SÄKERHET ÖPPEN FÖR ALLMÄNHETEN, KVIBERGS KANTIN	BERTIL GARPLAND
15 SEPTEMBER	MEDLEMSAKTIVITET LUFTHOT OCH MOTÅTGÄRDER	JONNY STENBERG
18-19 SEPTEMBER	POC-KURS FÖR DIN SÄKERHET (R) TYLEBÄCK	BERTIL GARPLAND
27 SEPT-3 OKT	KRISBEREDSKAPSVECKAN TRE FÖR DIN SÄKERHET EVENT	BERTIL GARPLAND
28 SEPTEMBER	WEB FÖRELÄSNING FÖR DIN SÄKERHET	BERTIL GARPLAND
8-10 OKTOBER	UTBILDNING INFORMATÖRER INTRO NYA MEDLEMMAR I FFO (R) TYLEBÄCK	BERTIL GARPLAND
8-10 OKTOBER	MILITARY WEEKEND GÖTEBORGS GARNISON. MILITARY WEEKEND PRÖVA PÅ KURS.	CLAES-ÅKE HENRIKSSON
16-29 OKTOBER	GRUNDLÄGGANDE SOLDATUTBILDNING FÖR FRIVILLIGA GU-F (R)	CLAES-ÅKE HENRIKSSON
21 OKTOBER	FÖR DIN SÄKERHET ÖPPEN FÖR ALLMÄNHETEN, FÖRBUNDSLOKALEN KVIBERG	BERTIL GARPLAND
22-24 OKTOBER	TOTALFÖRSVARINFORMATION – GK TYLEBÄCK (R)	BERTIL GARPLAND
31 OKT-5 NOV	MILITARY CAMP FÖR GYMNASIEELEV. GBG GARNISON	CLAES-ÅKE HENRIKSSON
10 NOVEMBER	FÖRSVARFORUM (FÖR. FÖR GBG FÖRSVAR)	CLAES-ÅKE HENRIKSSON
22 NOVEMBER	INTRODUKTION NYA MEDLEMMAR, KVIBERG	BERTIL GARPLAND
24 NOVEMBER	FÖR DIN SÄKERHET ÖPPEN FÖR ALLMÄNHETEN, FÖRB LOKALEN KVIBERG	BERTIL GARPLAND
26-27 NOVEMBER	KRISBEREDSKAP FÖRDJUPNING MOT STAB REGIONALISERAD KURS VÄSTERÅS (R)	LENNART BERGSTRÖM
30 NOVEMBER	BASKURS FOLKFÖRANKRING TOTALFÖRSVAR	BERTIL GARPLAND
4 DECEMBER	SOLDATPROV	MIKAEL DATE
V. 1-52	UNGDOM ENL. KAP 2.3, INKL TÄVLING HVSS	MIKAEL DATE
V. 1-52	FÖUTB INSTRUKTÖRSTEAM REGION VÄST	CLAES-ÅKE HENRIKSSON

(R) Syftet med regionaliseringen är bland annat att förbund ska kunna anordna kurser och verksamheter som Forsvarsutbildarna har uppdrag/beställningar att genomföra. Uppdragen/beställningarna kan komma från olika uppdragsgivare, exempelvis Forsvarsmakten eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

INTRODUKTION/INFORMATION TILL NYA MEDLEMMAR

Förbundslokalen övre kaserngården 4 C Kvibergs kaserner

Datum: 22 nov 2021 kl. 19:00 – 21:00

Informationstillfället vänder sig till er som har blivit nya medlemmar det senaste 8 månaderna och som inte har fått introduktionen vid ett annat tillfälle

UNDER KVÄLLEN KOMMER VI ATT LÄMNA INFORMATION OM FÖLJANDE

- Omvärldsläget och försvarsdoktrin
- Totalförsvarets organisation och uppgifter
- Om frivilliga försvarsorganisationer i allmänhet och Försvarsutbildarna i synnerhet

[Anmälan via den här länken](#)

VÄLKOMMEN

Inbjudan till

För din säkerhet!

Kvibergs kantin, övre kaserngården 4C, Kvibergs kaserter 24 november kl 18:30-21:00

När katastrofen är ett faktum, det oförutsedda har inträffat eller det som du visste inte fick hända har blivit verklighet! Vad betyder det för dig att hantera en situation när ljuset inte tänds när du slår på strömbrytaren, mobilen är död och internet har slutat fungera?

På **För din säkerhet!** får du grundläggande kunskaper om var du hittar information vid kriser, hur du skapar din egen beredskap inför att värme, vatten eller el saknas hemma. Du stärker din egen förmåga att ta hand om dig själv och dina nära vid kriser i samhället.

Vi riktar oss till dig som är 16 år och äldre.

Anmälan: www.forsvarsutbildarna.se/kris

Eventuella frågor besvaras av
bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se

För din säkerhet! är kostnadsfritt, eventet bekostas av :

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

TOTALFÖRSVARSPÅTÄLLNING – GRUNDKURS PÅ TYLEBÄCKS KURSGÅRD I HALMSTAD

22-24 OKTOBER

Kursen är avsedd för medlemmar, funktionärer och instruktörer i frivilliga försvarsorganisationer. Du ska ha ett intresse för att fördjupa dig inom försvarsinformation och ha grundläggande kunskap om försvarets verksamhet och samhällets krisberedskap.

Kursen syftar till att du ska kunna biträda vid försvarsinformationstillfällen och själv genomföra introduktion till nya medlemmar.

Kursen innehåller fördjupning inom ämnena totalförsvarsinformation, samhällets krisberedskap och informationspåverkan genom föreläsningar, seminariebehandling och diskussioner.

I kursen ingår även planering och genomförande av totalförsvarsinformationstillfälle.

[Anmäl dig via den här länken](#)

Foto: Försvarsmakten

Erbjudande om:

Baskurs folkförankring totalförsvaret

Folkförankring är en del av återläggningen av det nationella försvaret. Ytterst handlar det om försvarsvilja och då inte minst insikten om att sättet att signalera detta för omvärlden är vår första och i många avseenden viktigaste försvarslinje. Svenska försvarsutbildningsförbundet har fått uppdrag att utbilda i det nya totalförsvaret.

Försvarsmaktens syfte med folkförankringsprojektet.

- Skapa samtal och bygga kunskap
- Bygga bred folkförankring och bidra till ökad försvarsvilja
- Öka förståelsen för vikten av att Sverige behöver både ett starkt militärt försvar och ett starkt civilt försvar

Hur går det till?

På ett möte/event kommer certifierade informatörer från Försvarsutbildarna till den plats som vi avtalar och lämnar en trettimmars information som innehåller:

- Omvärldsläget och hot samt hotbilder
- Vilka värden vi ska försvara och folkförankring
- Ryssland, EU och Nato
- Totalförsvarets organisation och uppgifter

Om intresse finns kontakta någon av våra kontaktpersoner (POC). Se nedan.

Värmland	Rune Johansson	rune.johansson@forsvarsutbildarna.se	070-606 16 27
Örebro	Per Aspeli	per.aspeli@hotmail.com	
Skaraborg	Hans Ingbert	ingberthans@gmail.com	070-635 45 33
Bohuslän - Dal	Emelie Hassel Broo	emelie.broo@forsvarsutbildarna.se	073-328 09 43
Göteborg	Bertil Garpland	bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se	070-970 33 35
Älvsborg	Björn Lundgren	bjorn.e.lundgren@telia.com	
Halland	Christer Gunnarsson	christer.gunnarsson@forsvarsutbildarna.se	0708-541283

FÖRSVARSFORUM

- Hur försvara Sverige?

Försvarsforum planeras till den 10 november på
Chalmers konferens

Det genomförs i samverkan med Föreningen för
Göteborgs försvar.

Vi återkommer med program och berättar hur anmälan ska gå
till, efter vi samverkat med Kungl. Krigsvetenskaps akademien.
För mer information hänvisas till Göteborgs försvars hemsida

[följ länken.](#)

FOTO: AFGANSTANSKA ARMEN RAHMAT GUL/AP OCH
TIDNINGEN FOCUS

Lärdomar av en kollaps av Christian Braw

Den afghanska arméns kollaps har viktiga lärdomar att ge också till svenska försvarspolitiker och svensk försvarsledning. Den är, kort uttryckt, att de icke-materiella värdena är avgörande för de materiella värdenas verkan. Den afghanska krigsmakten hade stora materiella värden. Den hade stridsvagnar, artilleri, flyg, attackhelikoptrar, fordon av alla slag, därtill långvarig och kvalificerad utbildning, allt som kan köpas för pengar och omsättas i siffror. Ändå föll den samman på några veckor. Hur kan detta förklaras? Mannerheim har pekat på en viktig faktor för allt framgångsrikt ledarskap. Det är förtroendet för ledaren. Han mötte det själv i högsta grad. Dag Sebastian Ahlander har sagt att Mannerheim var Finlands enda trumfkort. Så var det också. Och det var ett trumfkort, som hette duga. Det var sannolikt just detta förtroende som saknades i Afghanistan. Av detta kan den politiska ledningen och försvarsledningen även i Sverige hämta en viktig insikt. Den första uppgiften i fred såväl som i krig är alltid att vinna förtroende.

Man skulle kunna precisera: att förtjäna förtroende. Man kan alltså inte som försvarspolitiker eller som delaktig i försvarsledningen utgå från att man redan har förtroende. Även om man haft förtroende på en lägre nivå – t ex som försvarsdebattör eller förbandschef – kan man inte förutsätta att det förtroendet följer med till den högre nivån.

Hur vinner man då förtroende? En viktig förutsättning för förtroende är fysisk närvaro. Napoleon har sagt: "Kejsarens närvaro är mer värd än 80 bataljoner." Man vinner inte förtroende genom skrivelser eller twitter men genom fysisk närvaro. Mannerheim visste detta. När lasarettstågen med sårade stannade i Sankt Michel, där högkvarteret låg, for Mannerheim till stationen och gick genom vagnarna, bland de sårade och döende. Han är än idag närvarande i sin armé, hans grav är bland de stupade på Sandudds begravningsplats i Helsingfors.

Förtroendet är emellertid en rörlig faktor. Det räcker inte med att man har vunnit förtroende, man måste också behålla och utvidga det. När talibanerna förra gången störtades var givetvis lättnaden stor och det nya styret togs emot med öppna armar. Men så visade sig den nya ledningen vara både svag och korrupt, och därmed eroderade förtroendet. Det räcker inte med att ett intåg hälsas med fanfarer. Det är i den långa, krävande uthålligheten, som förtroendet byggs ut, steg för steg. En annan faktor är de påverkansoperationer, som vi kan utgå från att talibanerna bedrev under hela den tid de inte hade makten. Den som en gång vunnit förtroende och har förstånd att vårda och stärka förtroende är inte ensam på plan. Där är den egna kvalitén avgörande: ärlighet, handlingskraft, insikt, samhörighet, etisk nivå – allt detta som är icke-materiella värden.

Man skall veta att den fysiska närvaron är sanningens ögonblick. Det är mycket man kan dölja i twitter, proklamationer, skrivelser, artiklar – t o m i intervjuer. Men i den fysiska närvaron, öga mot öga, kan inte ens den mest slipade dölja sig. Här är det endast äkta samhörighet som skapar förtroende. Karl XII sade: "Jag är vigder vid soldatehopen." Allt annat än äkta samhörighet väcker endast motvilja, löje och besvikelse. .

Men hur skall en ledare orka med att vara så närvarande? Det finns en berömd målning av Napoleon vid Borodino. Den franska staben står samlad på en kulle. Allas blickar är riktade mot striden. Men – Napoleon sover på en stol framför dem alla. Detta säger att chefen inte alltid behöver vara aktiv. De självgående skall få vara självgående. Han kan slappna av, och det kunde Napoleon. En chef behöver inte alltid gripa in. Men han skall vara där. Napoleon kunde ta mikropauser och sedan vara verksam dygnet runt. Churchill hade en liknande förmåga. Napoleon sade vid ett annat tillfälle: "En armés *élan* är mer värd än tusen kanoner." Med *élan* avsåg han närmast framåtanda. Tusen kanoner är ett stort materiellt värde, och den afghanska krigsmakten hade tillförts enorma materiella värden, men utan *élan* visade det sig att dessa värden var värdelösa. De kunde inte hindra, inte ens försena kollapsen. Det är alltså de icke-materiella värdena, som avgör de materiella värdenas verkliga betydelse. En insiktsfull försvarspolitik inser detta. Han förstår att det han gör och säger skall i allt stärka försvarets icke-materiella värden. Här skulle en kritisk eftertanke kunna ge nya öppningar.

Vi skulle kunna granska de tal, som hållits av höga företrädare för försvarsledningen under de senaste femton åren. Vi skulle – gärna i seminarieform – kunna ställa frågor om vad som i dessa tal bidragit till att stärka de icke-materiella värden, som Napoleon sammanfattade i ordet *élan*.

Vi skulle kunna gå vidare med en granskning av de filmer och andra publikationer, som försvaret producerat och ställa samma fråga. Vad är det i allt detta, som kan motivera människor till stora uppoffringar och till att sätta livet på spel? Vi skulle kunna jämföra med värningsfilmer från andra stater. Kanske kan vi lära oss något av dem? Kanske är inte de värden som lyfts fram på svensk sida sådana som skapar *élan*. Om inte, lär även tusen kanoner förlora sitt verkliga värde. I ett annat sammanhang uttryckte Napoleon saken såg: "Förhållandet mellan klass och motivation är ett till tre." Med "klass" avsåg han då nivån på de materiella värdena, medan "motivation" är de icke-materiella tillgångarna, de som får saken att röra sig i rätt riktning. Utan motivation saknar till och med vårt artillerisystem Archer verkligt värde.

Det finns ett annat yttrande av Napoleon, som kan väcka debatt: "En enda luthersk pastor är mer värd än tusen gendarmer." Tusen gendarmer är tusen poliser. Men vad kan ha fått Napoleon att tänka i dessa banor? Det kan ha varit hans erfarenhet av de tyska riken han upprättade. Den erfarenhet han hade av slarv, fusk, oärlighet och slapphet i förvaltningen, som han hade från andra håll, hade få eller inga motsvarigheter i Tyskland. Ordning, plikttrohet, ordhållighet, effektivitet var djupt rotade egenskaper i det tyska samhället – då som nu.

KUNGL KRIGSVETENSKAPSAKADEMIEN
The Royal Swedish Academy of War Sciences

Napoleon skulle få uppleva den väldiga kraften i allt detta, när Tyskland genom *die Erhebung* vände sig mot honom. Denna kraft såg han som en frukt av tre seklers katekesundervisning. Vad den hade uträttat kunde aldrig så många poliser inte åstadkomma, och detta är egenskaper som i högsta grad är avgörande för varje försvarsmakts effektivitet, såväl i fred som i krig. Det är icke-materiella värden, som är avgörande för de materiella värdenas betydelse. Sådana icke-materiella värden är noggrannhet, plikt, mod, initiativ, kamratlighet, lojalitet.

Nu kan man hävda att många av de icke-materiella värden, som den afghanska armén saknade, kan vi förutsätta som något självklart i Sverige. Men man skall veta att icke-materiella värden slits och förbrukas genom själva bruket, likaväl som materiella värden. Även icke-materiella värden måste hela tiden vårdas. Det har alla stora ledare vetat.

Författaren är präst i svenska kyrkan och docent.